

v tom kterém z těchto obvyklých zemských jazyků not. listiny sepsovati.

Podle poslední věty § 43. not. ř. ustanovuje zákon, kdy lze listinu sepsati v jazyku cizím. Jazykem cizím byl za Rakouska podle not. řádu každý jiný jazyk, který v zemi, kde notář má své sídlo úřední, nebyl jazykem obvyklým. (§ 62. not. ř.)

Ustanovení ohledně cizího jazyka byla obsažena v §§ 62., 63., 64., 72., 78. a 90. not. ř.

Podle §§ 62., 72., 78. a 90. not. ř. směl notář, který byl tlumočnickem cizího jazyka, v jazyku tom sepsovati na výslovnou žádost účastníků not. spis. not. protokol o posledním pořízení a též not. osvědčení.

Podle §§ 63. a 64. not. ř. směl pak notář sepsati not. spis a podle § 72. not. ř. též not. protokol o posledním pořízení v některém zemském jazyku, když některý účastník neznal zemský jazyk. v němž not. listina byla sepsána, nýbrž jazyk cizí. jehož tlumočnickem byl notář.

Náš jazykový zákon nezná však jazyků zemských či jazyků v zemi obvyklých, nýbrž pouze jazyk státní a vedle něho jazyky menšinové. Podle § 1. jaz. zákona děje se úřadování zpravidla jen v jazyku československém; pouze příslušníci té které jazykové menšiny. a to jen za podmínek v § 2. jaz. zák. a v čl. 18. a 38. prov. nařízení obsažených směji při úřadech, soudech a orgánech republiky svá podání činiti ve svém jazyku, nikoliv však příslušníci jazyka státního aneb jiného menšinového jazyka nebo dokonce cizinci. Pokud se týče cizinců, byl spor, vedený mezi ministerstvem spravedlnosti a nejvyšším správním soudem o tom, zdali i cizinci jsou účastni výhod jazykového zákona. článkem 14. prov. nař. rozřešen v neprospěch cizinců.⁷⁾

Každý jiný jazyk, který u nás není ani státním ani menšinovým, jest podle jaz. práva jazykem cizím. Státním jazykem v naší republice jest podle § 1. jazykového zákona jazyk československý; podle § 4. jaz. zák. jest to v onom území republiky, jež před 28. říjnem 1918 náleželo ku království a zemím na říšské radě zastoupeným, nebo ku království Pruskému, zpravidla jazyk český a na Slovensku zpravidla jazyk slovenský. Pokud se týče Podkarpatské Rusi, bylo v § 6. jaz. zák. vyhrazeno sněmu, jenž pro Podkarpatskou Rus bude zřízen, aby upravil otázku jazykovou pro toto území způsobem slučitelným s jednotností státu československého. Až do doby té platí i pro Podkarpatskou Rus ustanovení jaz. prov. nařízení. Mimo to lze jazykem ruským (maloruským) při všech soudech, úřadech a orgánech v celé Podkarpatské Rusi činiti podání a podání taková jest v témže jazyku projednávati a vyřizovati. (Čl. 100. jaz. prov. nař.)

Menšinovými jazyky jsou ruský (maloruský), německý, polský a maďarský.

V cizím jazyku nelze úřadovati, proto jsou podle mého mínění zrušena ustanovení poslední věty § 43., pak ustanovení §§ 62., 72., 78. a 90. n. ř., podle nichž notář, který byl ustanoven tlumočnickem cizího jazyka, v tomto jazyku na výslovnou žádost účastníků směl sepsovati not. spisy a not. protokoly o posledních pořízeních a vydávati not. osvědčení.

Mám však za to, že jazykovým zákonem bylo zrušeno i ustanovení druhého odstavce § 63. not. ř. a § 72.

⁷⁾ Přes to trvá nejvyšší správní soud i ve svých rozhodnutích vydaných po jazykovém prov. nařízení na tom, že i cizincům přísluší za podmínek § 2. jaz. zák. jazykové výhody tam stanovené.

not. ř. ohledně cizího jazyka, jehož notář jest tlumočnickem.

Podle toho nesměl by notář, který jest tlumočnickem francouzského jazyka s Francouzem jazyka státního neznalým sepsati not. spis aneb protokol o posledním pořízení ani jazykem francouzským podle § 62. příp. § 72. not. ř. ani v jazyku státním podle §§ 63. a 64. příp. § 72. not. ř. V těchto případech musel by notář přibrati přisežného tlumočnicka francouzského jazyka a not. listinu sepsati v jazyku státním podle §§ 63. a 64. not. ř.

Ostatní ustanovení §§ 63. a 43., pak ustanovení §§ 6., 12., 13. a 72. not. ř. jazykovým zákonem zrušena nebyla, nýbrž pouze pozměněna v tom směru, že na místo jazyků zemských nastoupily jazyk státní a jazyky menšinové.

O § 78. not. ř. pojednám až při osvědčcích.

Samozřejmě nebyla jazykovým zákonem zrušena ustanovení not. řádu, jež jazykových předpisů vůbec neobsahují, zvláště nebyla zrušena ustanovení §§ 35., 52., 60., 61., 83. až 88.

S výjimkou stanovenou v §§ 63. a 64. pro not. spisy, kterážto výjimka podle § 72. n. ř. byla rozšířena i na not. protokoly o posledních pořízeních, musí býti not. listina sepsána jazykem, jemuž účastníci rozumějí, neboť jinak by nemělo významu, aby jim notář sepsanou not. listinu četl, a zejména nebylo by možno, aby se přesvědčil dotazem u účastníků, zda-li s obsahem přečtené jim not. listiny souhlasí.

Ježto však not. řád o této výjimce se nezmínil ani při not. osvědčcích uvedených v částce III. hlavy V. ani při protokolech uvedených v částce V. hlavy V., soudím, že protokoly při těchto not. úkonech musí bezpodmínečně býti sepsány v jazyku, jemuž účastníci rozumějí. (Dokončení.)

F. Kovář:

Žádoucí výluky a doplňky ve vládním návrhu min. spravedlnosti v novém notářském řádu.

(Pokračování.)

Důvody: Pětiletá soudní praxe je požadavek, jenž při zaváděném notářském komisařství, aby pro soudce při příkázané agendě notářské platily obdobné předpisy jako pro notáře. Příkázaná soudce k agendě notářské, jemuž podle § 243 náleží nárok na zvláštní odměnu z poplatků vybraných podle notářské sazby pro stát, je povinnen z příčiny svých notářských úkonů, pokud nemá zajištěnou kauci služební jako notář, ručiti svým jměním za možné chyby a škody po případě má za něho při nedobytnosti ručiti podpůrně stát.

Pročež buď k vládnímu § 44 připojen odstavec 5. tohoto znění: »5. Za příkázané úřadování přednosty okresního soudu nebo jím zmocněného soudce podle § 43 ručí každý z nich u svých notářských úkonů svým jměním a při nedobytnosti ručí za ně podpůrně stát.«

Bude dobře, když soudcové dostanou příležitost nejen poznati a oceniti též inductivní akautelnární práci při komisích notářských nýbrž i zakusiti, že tak často zbytečně vychvalovaný chléb notářský má také své trpkosti různých náhradových nástrah.

První věta prvního odstavce § 135 »Své úřední pečeti nesmí notář používati pro soukromé listiny« buď

zaměněna za větu »Své úřední pečeti nesmí notář používat pro soukromé listiny, pokud na nich podpisy účastníků nejsou podle § 173 a 174 notářem ověřeny a s vyjmutím § 148 o notářském potvrzování soukromých listin« neboť tento doplněk přivede zákaz na pravou míru a odstraní jakékoli pochybnosti.

V § 209 buď připojen odstavec 3. tohoto znění:

»3. Na směnky, šeky a kupecké papíry svěřené notáři z příčiny protestu se sice tyto předpisy nevztahují, avšak za zodpovědnost za ně stejně náleží notáři sazební poplatky úschovný«.

Tento dodatek jest odůvodněn tím, že se uvedené hodnoty do seznamu podle § 229 nezapisují. Jsou krátce přechodné, než ale přece se svěřují aspoň v prozatímní úschovu i přes noc u notáře, jenž za ně ručí, jako za jakékoli jiné efekty, musí je přenášeti, může je ztratiti nebo s nimi k nějaké jiné nehodě přijíti, platí pojistné proti škodě z ohně a proti vloupání; pročež mu náleží úschovné.

Požadované úschovné není proti tendencím ulacení směnečného úvěru, neboť nejedná se o zřízení směnky ze směnečným kolkem, ale jde již o vymáhání směnky proti liknavým dlužníkům, jakých je daleko menší počet než dlužníků dochvilných a sazby protestní samy jsou velice nízké.

Co se týče úkonů ze soudního příkazu (soudní komisařství), staňte se tyto žádoucí doplňky a výluky:

v § 210 buď připojen odstavec

»h) prohlásiti poslední pořízení«;

v § 211. buďte vynechány odstavce

»a) prohlásiti poslední pořízení,

g) projednávatí pozůstalosti, v nichž jsou střední statky«;

v § 212 v odstavci 1. v druhé větě zaměňte se slova »do 24 hodin« ve slova »bez prodlení« a v témže odstavci 1. buď poslední věta zaměněna ve větu »Za prozatímní jich uschování mohou účtovatí sazební poplatky«.

v § 213 odpadniž odstavec 2. znějící:

»2. Přikáží-li se některé věci notáři, buď k tomu hleděno, aby byly jednak urychleny v zájmu stran, jednak slušně přidělovány tak, aby nebyly notáři prikazovány jen bezplatné úkony, nýbrž i takové placené, které mu poskytnou přiměřenou odměnu za všechny tyto úkony; kromě toho buď hleděno k majetkovým poměrům a k osobním účastníkům« — má snad zníti »účastníků«.

Důvody: Při prohlášení posledního pořízení nejedná se o žádné rozhodnutí soudu, nýbrž je to jen přečtení spisu buď u notáře již jsoucího nebo jemu předloženého jako každého jiného spisu notářského a pak sepsání a podepsání zápisu o prohlášení tom. Řízení se zrychluje a vypomáhá se soudu i s dodáním ověřených opisů. Zákaz těchto výkonů notářskému povolání přiléhavých a náležitých je, nejmírněji řečeno, ve vládním návrhu nepochopitelný.

Vládní záповěď projednávání selských pozůstalostí notářem má spíše pozadí komisi a politické než příčinu věcnou nebo praktickou.

Je-li třeba při nebo po projednání soudního rozhodnutí, předpokládá se jako v záležitostech opatrovnických, poručenských a podobných a nebo se vyžádá buď krátkým ústním ujednáním u věci jednoduchých anebo písemně ve věcech spletitých a rozsáhlých.

Ostatně zákon o selských seniorátech jako instituce spíše zpátečnická nežli pokroková bude v dohledné

době as odstraněn aneb aspoň pozměněn v možné dohodnutí se účastníků.

Lhůta předati cennosti do 24 hodin byla by často nesplnitelnou pro přílišnou krátkost a z různých příčin nenadálých a nepředvídaných a je proti nadání notáře veřejnou věrou, proti jeho zajištěné záruce a zajisté stačí pouze slova »bez prodlení«.

Úschovné od cennosti podle § 212 náleží notáři za jeho zodpovědnost a pojistné proti škodě z ohně a proti vloupání tak, jako státní úřady depositní správně též účtují depositné nejen za delší dobu nýbrž i za prozatímní, přechodní a krátké uložení.

Druhý odstavec § 213 vládního návrhu — je převzat z počátku druhé polovice minulého století z projednacího řádu roku 1855, je samozřejmý, jeho tenor je vyjádřen již také na jiných místech vládního návrhu, je zbytečný a buď vypuštěn.

Vládní paragrafy zní a to odstavec 1. § 214.

1. V místech, kde jsou sborové soudy první stolice, buďtež zpravidla věci uvedené v § 210 z tohoto místa prikazovány notářům. Ve venkovských okresech však mohou býti podle uvážení soudu podle § 213 prikazovány.

§ 215 »Jeli některá věc prikázána notáři, mají přece strany na vůli buď samy nebo jimi ustanoveným zmocněncem podle zákona k tomu oprávněným sepsati podání a výkazy a předložiti je soudu. Jen jsou-li taková podání a výkazy vadné, takže nemohou býti řádně vyřízeny, buď jejich sepsání prikázáno notáři.«

§ 216 »Notáři jsou povinni obstarati bezplatně kromě hotových výloh prikázané jim úkony, nečiní-li jejich hodnota 200 Kč. V ostatních případech mají nárok na odměnu podle sazby.

§ 217 Jakmile notář ukončí věc mu svěřenou, buď předložena zpráva se spisy bez prodlení úřadu, který mu dal příkaz. Není-li třeba obsírněji vylíčiti věc, stačí stručná zpráva na spisu.

2. Soud anebo poručenský úřad může určití pro provedení úkonu lhůtu; shledá-li soud, že při projednání pozůstalosti jsou průtahy nebo dojdou-li na to stížnosti, může v přiměřených obdobích vyžádati si od notáře zprávu, co ve věci zařídil a jaké překážky vadí ukončení pozůstalosti.

3. Prodlívá-li notář s úkony mu prikazanými nebo jedná-li proti zákonu, náleží soudu buď odvolati příkaz mu daný neb uložiti mu přiměřené výstrahy nebo peněžité pořádkové tresty až do 1000 Kč — a v důležitějších případech učiniti oznámení kárné radě, která zahájí proti notáři kárné řízení, a je-li třeba, ho potrestá i dočasným zbavením úřadu vůbec.

4. Kromě toho odpovídá notář stranám za každou škodu jim jeho zaviněním způsobenou.«

Slova odstavce 1. § 214 buďte zaměněna ve slova:

»V soudních okresích majících přes třicet tisíc obyvatel buďte výkony dle § 210 prikazovány notářům a v ostatních okresích pod uvedeným počtem obyvatel mají se prikazovati, pokud soudy výpomoci notářů potřebují.«

§ 215 na místě navrženého obsahu zněj takto:

»Dokud projednání pozůstalosti není prikázáno notáři, mají svéprávní účastníci na vůli buď sami nebo svými zaměstnanci zastupujícími nekolisní zájmy těch kterých účastníků sepsati písemná podání s návrhy a s výkazy a předložiti je soudu ku přijetí a schválení. Jen jsou-li podání s návrhy a výkazy vadné

a nemohou být řádně vyřízeny nebo zastupuje-li tentýž zmocněnec účastníky zájmů kolisních a nebo se projednání příliš vleče, buď projednání přikázáno notáři.«

V § 216 buď připojena třetí věta: »Budou-li paušální poplatky za projednání pozůstalosti v části B. dílu III. (nesporné řízení) sazby soudních poplatků ze dne 22. března 1922 č. 213 sb. z. a nař. stanoveny jen pro případy, ve kterých projednávají soudy samy, bude zvýšení jich provedeno v poměru ku sazbě notářské nařízením ministerstva spravedlnosti v dohodě s ministerstvem financí.«

V § 217 v odstavci 3. odpadněte slova »uložiti mu přiměřené výstrahy nebo peněžité pořádkové tresty až do 1000 Kč«

a slova » a je-li třeba, ho potrestá, třeba i dočasným zbavením úřadu vůbec«

a v odstavci 4. buďtež připojena slova »svým kaučovním zajištěním a jménem a při nedobytnosti ručí za škodu podpurně stát.«

Důvody: Jako zastaralá z ministerského nařízení ze dne 7. května 1860 je převzata pozměněná první věta do prvního odstavce § 214 jak uvedeno.

Druhá věta prvního odstavce § 214 je nová, ve které jsou vytknuty venkovské okresy.

Do § 215 jsou nešťastně sestručněna slova z jinak poměrně již ohlednějšího a nyní platného článku XII. zákona ze dne 8. června 1923 č. 123 sb. z. a nař. — jenom předhozená slova »Je-li některá věc přikázána notáři, mají přece strany na vůli« atd. — jsou nová i s jejich otevřenou nedůsledností odpovídající nelogickému a zrušenému článku IX. bývalého zákona ze dne 1. dubna 1921 č. 161 sb. z. a nař.

Slovům »sind zu bestellen« z nařízení z roku 1860 jsou obdobná slova »buďtež zpravidla přikazována« v první větě § 214.

Slovo »können« z císařského patentu z roku 1854 a z § 183 notářského řádu z roku 1855 jsou doplněna slovy: »podle uvážení soudu«.

Po přečtení a porovnání oněch starých a jen poněkud pozměněných ustanovení s těmito novými předpisy je zjevno, že stylisace poslednějších není nikterak šťastna.

V důvodové zprávě vládního návrhu ke konci jest o soudním komisařství uvedena jediná věta se zněním »Ustanovení o úkonech z příkazu (soudní komisařství) jsou upraveny podle §§ 183, a násl. not. řádu a z r. 1855 a zákona z 8. června 1923 č. 123 sb. z. a nař. — a ničeho více.

A právě nevhodná začáteční slova v § 215 »Je-li některá věc přikázána notáři« naprosto nejsou v § 183 a násl. not. ř. z r. 1855 a také nejsou v článku XII. zák. z 8. června 1923, ani v § 29 nesp. říz. — nýbrž dala by se slova ta obráceně vyvozovati z převrácené logiky bohudíky zrušeného článku IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, kde se též v prvním odstavci notářům dávala jakás autorita a přidělovalo projednání pozůstalosti všech, ale dle odstavce druhého mohli účastníci ve lhůtě 14 dní notáři oznámiti, že si pozůstalost projednají sami nebo dle třetího odstavce mohl soud notáři projednání odebrati.

Ve vládních slovech »Je-li některá věc přikázána notáři atd.« není již ani žádné lhůty stanoveno, takže by byl notář trapně vysazen jakékoli libovůli a neměl by v zákoně žádné opory ku jistotě a bezpečnosti jemu přiděleného a náležitého výkonu.

Zrušený článek IX. bývalého zákona ze dne 1. dubna 1921 byl svého času dítětem z nouze, poněvadž tehdy soudy byly přetíženy pracemi a byl politicky kompromisně přiosekán k vůli advokátům, třeba že se jim projednání pozůstalosti vůči předpisu druhé části první věty § 10. adv. ř. při nejčtenějších případech kolisních z povolání naprosto nehodí.

Než i notáři byli tenkrátě přepracováni a bylo a jest vůči nim velmi nešetřné, když vnitřní ministerská nařízení k odstranění projednacích vad u těch kterých notářů a ku dosazení a praktikování lepších method a kautel u projednání nejen pro notáře nýbrž i pro soudce se post festum opětně a to jen na vrub notářů zveřejnila v nejnovější knize o řízení nesporném upravené z kruhů ministerstvu blízkých a že se to jaksi sevšeobecnělo na veškeré notářstvo. Podobné výtky daly by se každého času a z jakýchkoliv prací vyhledati též u těch kterých soudců a advokátů i zveřejniti, avšak nikdy sevšeobecně čili na celý stav vztahovati.

Velice nesprávné jest vládní rozeznávání mezi notáři v místech sborových soudů a mezi notáři tak zvanými venkovskými s úmyslem ony zpravidla zaměstnati a těchto dle elastických slov volného uvážení jen občas upotřebiti. Základní podmínky kvalifikační mají všichni notáři stejné, jen začátečníci bývají ustanoveni na místa a okresy menší, kdežto starším a zkušenějším se přidělují místa a okresy větší.

Je samozřejmo, že soudy v místech a okresích větších potřebují výpomoci notářů více než v menších a venkoncez že vždy zůstane rozhodným stanovisko potřeby včasných a vhodných služeb pro veřejnost na jakýchkoli místech.

(Dokončení.)

Oznámení redakce. Oznamujeme všem kolegům, že od tohoto čísla budeme přikládati k časopisu České Právo jako zvláštní přílohu nejnovější rozhodnutí nejvyššího jakož i nejvyššího správního soudu ježto se nám podařilo získati význačného spolupracovníka, jenž s nevšední ochotou uvolil se dodávati našemu časopisu nejnovější rozhodnutí posléz uvedeného nejvyššího soudu. Máme za to, že se všem čtenářům našeho časopisu co nejvíce zavděčíme.

Odkazy emer. notáře Eduarda Richtra v Prostějově. Zemřel milý náš kolega, lidumil, emer. notář Eduard Richter v Prostějově, který po trapné nemoci vydechl dne 12. dubna 1927 šlechetnou duši svou. Týž odkáza! na účely lidumilné a lidovýchovné skoro celé své jmění celkem 233.800 Kč a sice: Ústřední Matice Školská v Praze pro matičné školy českomoravské 120.000 Kč, Spolek »Komenský« ve Vidni III. 15.000 Kč, Národní Jednotě pro Východní Moravu v Olomouci 10 tisíc Kč, Matici Lidové Osvěty na Čes. Těšínsku 5.000 Kč, Student. podporovacímu spolku »Radhošť« v Praze, ku podporování chudých studentů moravských 5000 Kč, Kaunic. student. koleji v Brně 1000 Kč, I. Stát. čes. gymnasiu v Brně, jako stipendium pro dva chudé pilné studenty z Moravy 10.000 Kč, Brněnské universitě pro její práv. fakultu pro tři chudé pilné právnické studenty z Moravy nebo Slezska národnosti české 40.000 Kč, Tělocvič. spolku »Sokol I.« v Prostějově 2000 Kč, Okresní komisi pro péči o mládež 1000 Kč, Zpěváckému spolku »Orlice« v Prostějově 400 Kč, Obecnímu chudobinci fondu v Lišni 1 tisíc Kč, podpor. spolku pro stravování a vydržování chudých dětí Českému srdci v Praze potažmo v Brně 10.000 Kč, Společnosti na potírání tuberkulosy Masarykovo Liga a Červeného Kříže v Praze potažmo v Brně po 5000 Kč, tudíž 10.000 Kč, Stravovacímu fondu chudobince a sirotčince v Prostějově na zlepšení stravy 2000 Kč, oběma chudobinským fondům v Prostějově 1000 Kč, místním chudým v Prostějově 400 Kč.